

Information till veterinärer om fortsatt övervakning av Schmallenbergvirus 20130118

Ändrade rutiner för Schmallenbergmisstankar på lamm:

1. Missbildade lamm med karaktäristisk symtombild, (se info nedan) skickas inte som misstankar längre utan sannolikhetsdiagnos kan ställas av veterinär i fält.
2. Missbildade lamm med SBV misstanke som föds efter 1a mars skickas åter som misstankar.
3. Missbildade kalvar anmäls fortfarande löpande som misstankar till SVA eller Jordbruksverket och skickas in efter samråd.
4. Övriga fall på lamm och kalvar med flera tänkbara orsaker ska skickas genom Svdhvs ordinarie obduktionsverksamhet. Där ingår ett SBV test för uteslutande av diagnos. (Se information nedan.)
5. Uppmuntra alla djurägare att fylla i de SBV enkäter som kommer att finnas på webben.

Symtombild Schmallenberginfektion i fårbesättningar

De defekter som dokumenterats från de PCR-positiva lammen överensstämmer med det som rapporterats från Europa och ger en ganska samlad bild: missbildade lamm och lamm som är fullgångna men dödfödda eller dött strax efter födelsen. Varierande grad av missbildningar i form av artrogryfos (ledkontraktion), torticollis (vriden nacke), skolios, kyfos, hydrocefalus, anencefali och andra hjärnskador. Även svagfödda lamm som kan klaras till livet med understödande behandling har setts och det har i svenska besättningar ofta samtidigt rapporterats om problem med fertiliteten i form av ovanligt många tomma tackor.

En stor andel av svenska besättningar har varit exponerade för smitta

Schmallenbergviruset (SBV) som sprids med svidknott har under bara några månader fått stor spridning inom i stort sett hela Sverige. Sjukdomen är inte längre anmälningspliktig. En första tankmjölkscreening gjordes i maj-juni 2012, då hittades endast en positiv besättning, belägen i Blekinge. I en andra tankmjölkscreening som genomfördes under november 2012 var nästan 75 % av de undersökta besättningarna positiva med avseende på antikroppar. Den stora spridningen av SBV har skett mellan juni/juli-oktober 2012. Som väntat ses nu effekterna av de infektioner som skedde under hösten 2012, fram för allt i form av många påverkade lamningar i besättningar med lamning under vintern (december-februari). Ett trettio-tal lamm har till och med mitten på januari undersökts för påvisande av virusgenom med PCR och många av dessa är positiva för Schmallenbergvirus.

Provtagningen av missbildade lamm ersätts med diagnos genom sytombilden.

Eftersom infektion är spridd i stort sett hela landet och de preliminära provtagningar som gjorts även visar på hög prevalens inom besättningar är det mycket troligt att besättningsproblem enligt ovan i fårbesättningar med vinterlamning kan härledas till infektion med Schmallenbergvirus. Jordbruksverket avbryter därför den övervakning i form av inskickande av missbildade lamm med PCR-provtagning som hittills genomförts från lamning januari-februari 2013. Sannolikhetsdiagnos kan ställas genom en typisk besättningsbild med förekomsten av missbildade lamm enligt nedan. Om djurägare vill ha en diagnos med provtagning på dessa lamm får de betala provtagningskostnaden själva.

Det är osäkert i hur stor utsträckning Schmallenbergvirus kommer påverka vårlamningen och kalvning hos köttdjur och det är därför viktigt att **lamm födda efter den 1 mars och kalvar födda under 2013** med misstanke om Schmallenbergvirusinfektion provtas. För fall av misstanke om infektion med Schmallenbergvirus på lamm födda efter den 1 mars eller kalvar vänligen kontakta SVA och Jordbruksverket för bedömning och provtagningsinstruktioner.

Kommande obduktioner och provtagningar

Vid SBV misstankar kontakta SVA eller jordbruksverket

- SVA eller Jordbruksverket ska kontaktas om kalvar födda under 2013 och lamm födda efter den 1 mars 2013 med misstanke om infektion med Schmallenbergvirus. Om myndigheterna bedömer det som relevant kommer transport, obduktion och provtagning då bekostas av Jordbruksverket.

Undersökningar genom Svdhvs obduktionsverksamhet

- Alla foster av lantbrukets djur som skickas in till svdhvs obduktionscentraler i landet med veterinärremiss och obduceras inom det statliga obduktionssanslaget kommer fortsatt också analyseras för påvisande av Schmallenbergvirusgenom med PCR. Hit ska företrädesvis foster där flera andra orsaker till kastningen kan misstänkas skickas och djurägaren får också betala en låg avgift för obduktionen, ca 500 kr.
- Alla nyfödda lamm och kalvar med oklar sytombild som skickas in till svdhvs obduktionscentraler i landet med veterinärremiss och obduceras inom det statliga obduktionssanslaget kommer fortsatt också analyseras för påvisande av Schmallenbergvirusgenom med PCR. Hit ska företrädesvis nyfödda djur där flera andra orsaker kan misstänkas skickas och djurägaren får också betala en låg avgift för obduktionen, ca 500 kr.

På SVA:s och Svdhvs webbplats finns en enkät angående dräktighetsresultat hos får. Enkät om lamnings- och kalvningsresultat kommer finnas tillgänglig under våren, djurägare uppmanas därför att föra noggranna anteckningar under lamning och kalvning för att senare kunna bidra till utvärdering av infektionens effekter genom att fylla i enkät efter avslutad lamnings- och kalvningssäsong.

Hygienrekommendationer

Enlig European Center for Disease prevention and Control (ECDC) är det osannolikt men kan inte helt uteslutas att viruset har en zoonotisk potential. Inga djurägare eller veterinärer har dock rapporterats insjukna eller fått antikroppar efter kontakt med smittade djur. Alla som kommer i kontakt med och hanterar dödfödda kalvar och lamm bör dock iaktta noggrann hygien och använda sig av engångshandskar eller åtminstone rengöra händer och redskap noggrant. Även om risken är mycket liten att eventuellt virus orsakar sjukdom hos människa är det inte heller känt om viruset kan spridas till andra mottagliga djur även utan svidknott.

Schmallenbergvirus är inte längre anmälningspliktig

Eftersom det är en sjukdom som inte tidigare konstaterats i Sverige har den hittills varit anmälningspliktig men detta har nu ändras. Information om Schmallenbergvirus uppdateras mycket fort och ny information publiceras fortlöpande på Jordbruksverkets och SVA:s webbsidor. Detta kan också innebära ändringar av råd och provtagningsanvisningar.

Sprids via svidknott

I nuläget finns inget som stöder att spridning av viruset mellan djur sker på annat sätt än genom svidknott. Djur med kliniska symtom förväntas således inte finnas under vintersäsongen. Vektorsäsongen i Sverige beräknas vara mellan april och november. Om smitta endast sprids av svidknott är det osäkert om lamm och killingar som föds i Sverige i februari-mars 2013 ("vårflamning") och senare kan ha hunnit bli transplacentalt smittade innan knottfri säsong inträdde i november 2012. Således kan man förvänta sig att de flesta Schmallenbergvirusrelaterade problem kommer ses i besättningar med tidig lamning (december-februari). Kalvar som föds missbildade skulle kunna förekomma från december till juli. Det är inte klarlagt om även till synes normalt utvecklade aborterade eller dödfödda foster kan bära på och vara skadade av Schmallenbergvirus.

Symtom hos övriga idisslare

Kunskapen är i dagsläget begränsad, Schmallenbergvirus har konstaterats hos bison och såväl exotiska som vilda idisslare kan sannolikt drabbas på liknande sätt som nötkreatur, får och getter.

Kontaktpersoner

Jordbruksverket: Kristina Mieziowska, enheten för idisslare och gris

SVA: Erika Chenais, sektionen för Epizootologi